

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.	Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhados petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstáriilleték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskerekén.	Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivataltban. Kértek az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.	Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdaja Nagy-Becskerekén, hora az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

N.-Becskerek, január 26-án.

L. A. Az abszolutizmus természetében rejlik azon jelenség is, hogy halálos ellensége minden élénkebb társadalmi mozgalomnak. Gátolja keletkezését, új szegi fejlődésének és agyon fojtja életképességét. Azért nem is dicsekedhettünk a német önkény korszakában, a nemes irányban működő egyletek felette nagy számával. Tétlenségben tespedett állami és társadalmi életünk, a közügyek előmozdítására célzó törekvéseinket pedig teljesen megbénította az abszolút hatalom kíméletlen vaskeze.

Azonban reánk derült ismét az alkotmányos szabadság áldása. Most már szabadon mozoghatunk hazánk földjén, szabadon lehetett mindenki előmozdítója sokat zaklatott nemzete jólétének, vagyonosodásának és a szomorú idők nyomása alatt annyira elmaradt kulturájának. És meg is indult a lázas mozgalom. Mig az ország fővárosában alapját vetették az új Magyarországnak, addig országsszerte gomba módra alakultak a mindenféle célzatra szolgáló egyletek és társulatok. Hazánk közügyének soha azelőtt nem voltak oly roppant nagy száma tényezői. Fájón éreztük az elmaradást, és azért örömmünk első hevében mintegy varázslásra véltük a tengernyi mulasztást pótolhatni. Máltán nevezhetnők ezt az időt a nemzet paroxizmusának. Kijózanodtunk ugyan belőle, de a veszedelmes láz utóbajai még most is dulják a nemzet testét. Alkotásaink közepette nem számítottunk örömmel, nem azon eszközökkel, melyekkel rendelkezünk. És azért lázas törekvésünk egy jó része dugába is dőlt, a hazafias lelkesedés legnemesebb szándéka megtestesülést nem nyerhetett.

Volt egyletünk ezután valóban utig elég. Van most is még a kellenél több. Van olyan is elég, mely létét azon körülménynek köszöni, hogy teremtői csak az által juthattak vezérszerepre, tiszteletbeli eljárásokhoz, hogy az amugy is ezer irányban igénybe vett közönség rovására „egylet“-et alapítottak. Magának az egyletnek senki sem veszi hasznát, lézeng, teng és létéről csak akkor kénytelen tudomást vennie a nagy közönségnek, ha az egylet „tisztelet funkcionáriusainak“, kivált farsang idején, kedve kerekedik a közönség

pénzén és könyvirodalmán „egyleti bált“ rendezni. Csak úgy zudul erre a „nagyérdemű közönségre“ a sok „meghívó“. Van olyan egylet is, mely keletkezése után kevés időre „liquidált“, miután alapítói jól laktak a dicsőséggel és nem akadt már emberfia, ki erszényével az annyi lármaival megszületett egyletet támogatta volna.

A legkülömbfélébb egyletek ezen keletkezési idejébe esik az „önkéntes polgári tüzoltó egyletek“ alapítása is. Tiszteljük a nemes célt és szívből üdvözljük azokat, kik kényelmök árán, talán még életök veszélyeztetésével is egy vad elem megfékezésére szövetkeznek, egyletet alakítanak, hogy vallvetett erővel és a szakértelem előnyével segítségére legyenek sorssújtotta polgártársainak! És azért szívesen támogatjuk az olyan egyletet, szívesen adozunk a legfényesebb elismeréssel, szívesen elismerjük létjogát, sőt lelkünk mélyéből óhajtuk az ilyen derék egylet életképességét.

Ha azonban azok a „tüzoltó-egyletek“ csak azért keletkeznek, mivel a község egy két eszevesztett dynasztája vezérszerepre vágyakodik; hogy egy bizarr önkénybe bújított suhancszereg élén tündököljön ott, a hol nincsen tűzveszedelem, a vész alkalmával azonban se híre, se hama sem annak a parancsnokló csoportnak, sem a „legénység anyagának“, hogy uniformisban dözsöljenek naplementétől napkeltig és botrányt a botrányra teremtsenek; és hogy — miután beleuntak a fényes paradéba, iszonyu czivodások után gyalázattal szétbomoljanak: nem fogja senki tőlünk rossz néven vehetni, ha az ilyen „egyletek“ keletkezését, kivált a megye német községekben, hol a lakosság egész tömege elismerésre méltó ügyességgel ráveti magát a fellobbanó tűzszlopokra és ezt majdnem mindenkor a házak alacsony voltánál fogva is a legrövidebb idő alatt elfojtja, nem pártoljuk, és pedig leginkább azért nem, mert az ilyen „tüzoltó-egylet“, anélkül, hogy a közügynek szolgálna, elvonja a munkás polgári műhelyétől, nagyon is megismerteti vele a korcsma szórakozásait, és tűz esetén csak utját állja a teljes erővel neki gyürköző néptömeg működésének. Paradének

pedig amugy sem kell: ott vannak a „tüzoltó-egyletek“ meg a „hadagastyánok egyletei!“ Vigasztal azon körülmény, hogy mig egy része ezen életképesség nélküli tüzoltó-egyleteknek már is megbukott, van olyan is, mely létéről alig ad életjelt és pangásában nem sokára homlását is találja fogja.

Midőn ezt írjuk, távolról nem czélunk azon tüzoltó-egyletekre, melyek életök rövid szakában is, dacára a sok akadályoknak és az idő mostohaságának, életképességüknek fényes és valóban elismerésre méltó jelét adták. Ismerünk tüzoltó-egyleteket például a Duffaud György ur főparancsnoksága alatt álló zombolyai „Önkéntes polgári tüzoltó-egylet“ is, mely egylet ma is 70-nél több jól begyakorlott, számos tüzesetknel a bős elem megfékezésében valóban halálmegevetéssel küzdött tagot számlál, igen jeles tüzoltó szerek és egy 4000 frtot képviselő egyleti vagyon felett rendelkezik.

Az ilyen egylet alapítását szívesen látjuk, szívesen támogatjuk fejlődésében is.

Sokat olvastam, sokat hallottam az utóbbi időben valami újabb tűzrendőri szabályrendelet tervezetéről. Emlegették azt is, hogy legyen meg minden községnek, persze szerény alakban, a maga tüzoltó-egylete. Azt is hallottam, hogy a jövő tavasszal alakítanak is már ilyeneket. Annak idején hozzá is szólottunk ezen tervezethez. Legyen minden községben, ha úgy is, mint mondva volt, „egyenruhánélküli“ tüzoltó-egylet, ha már nálunk minden közös célt előmozdítani törekvő működő egyletnek el kell nevezni; de ne igen feszegetessék kivált ott a rendes egylettel való szervezést, hol az életképes egylet feltételei teljesen hiányoznak. Oktassák a helység értelmesei, a tüzoltás körüli eljárásban tapasztalt, a tüzoltó-szerek technikájával jártas tisztviselők a lakosság ügyesebbjeit, gyakorolják az összhangzatos működés taktikájában, ha hiányzik a népből azon ügyesség, melyet német helységekben tüzvész esetén a nép kifejezni szokott; de ne bujtassák mindenütt egyenruhába, ne zaklassák gyűléseikben, ne kívánják tőlük azt, hogy tagsági illetéket fizető egyletet képezzenek és ne vezessék ezt a népet arra, a mire hazánk sok hely-

ségében parancsnokolhatnám uracsok nem a közjó javára, hanem a családi béke és jólét vesztére a szegény, jóakaratu iparost vezették.

Gondoskodjunk, hogy tüzvész esetén ügyes és értelmes emberek birkozzanak meg a féktelen bős elemmel, és ha meg van a siker, elégedjünk meg azzal is, ha ezt a nép saját erejével, ügyes, összhangzatos és egységes működése által kivívta.

Az uzsora.

Azon alkalmat, hogy kormányunk az uzsora megállítására tárgyában egy törvényjavaslatot terjesztett a törvényhozás elé, arra használjuk fel, hogy az uzsorakérdést megyénk viszonyai szempontjából értékelés és ismertetés tárgyává tegyük.

Az uzsora megyénkben leginkább földmíveléssel foglalkozó közönségünk közt találja fel áldozatait; s a kivándorlás egyik okát kétség kívül az uzsorának eddigi szabad gyakorlása képezi. Az uzsorát előidézte okokat közelebbről fejtegetni nem szándékoljuk; mert azok eléggé ismeretesek. Egyik főokáról azonban mindenestre kell szólnunk, mert abban, oly általános bajra találunk, melyet általában hazánk összes kis birtokosaira (parasztokra) lehet alkalmazni. Ugyan is nyugot Europa civilizációjának összes intézményei csaknem rohamosan illesztetvén be állami életünkbe, nem találtak elő azon előfeltételeket, melyektől az általános nemzeti fejlődést egyedül várhatjuk. Uj meg uj törvényekkel állunk szemben, melyek oly fejlettebb közmívelődési állapotokat tételeznek fel, mint a milyenek a nyugoti kultur államokban léteznek. Megadtuk mindenkinek azon jogot, hogy polgári magánjogai felett teljesen szabadon rendelkezessék; de egyidejűleg nem adhattuk meg népünknek azon általános ismereteket, melyek nélkül a nyert nagy szabadságot fel nem használhatja. Középünk uj viszonyok közt látta magát, és ezekben eligazodni képes nem volt. A kereskedelem és közlekedési eszközöknek nagymérvű terjedése és a közterhek folytonos fokozása közepette nem volt képes mezőgazdasági tekintetben lépést tartani a kor követelményeivel, és a rohamos

TÁRCZA.

Az én első írói honoráriumom.

Vig beszély. — Írta: Leitlich Antal.

Noha nagyon szegény ember vagyok, mégis mindig a szerencse kedvencze fia voltam. Akadt uton-utófélen pátronusom, ki nagyot rugott sorsomon.

Az ötvenes évek elején az ország déli részében fekvő dűsgazdag német helységek egyikében egyszerre nagy úrrá lettem. Az akkori német tanügyi hatóság ugyanis engem arról tudósított, hogy, tekintettel kiváló hazafiai erényeimre, „Provisorischer Unterlehrer-Substitut“-nak a legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Ennek a méltóságnak a magyar terminus technicáját nem ismerem. A német abszolutizmus alkotta, vele együtt el is pusztult. Eleggé sajnálom!

És ki is utalványozták a magas hivatalom méltóságát megillető fizetést: 120 frtot egy egész hosszú évre.

Igaz, hogy akkor még nem is követeltek ám tegernyi tudományt az ilyen szegény falusi mestertől. Ha tudott becsületesen tanítani, a papoknak szót fogadni, meg az orgonán a jámbor hívek hajmeresztő dallamait kísérni, a falusi mesterségnek könnyen szerét ejthette, kivált, ha nem tudott magyarul, vagy plane, ha cseh vagy morva volt. Egy cseh falu plebániái hivatalától kiállított keresetlevél felért a világ minden tudományával, még a doctori diplomával is.

Tanító, munkás mestert kerestek, nem pedig, mint most, „Tausendkünstler“-t, ki értsen csak ugyan alaposan a nevelés és tanítás nehéz mesterségéhez, a muzsikához

meg a bucsztatáshoz, hanem legyen mind-ezeken kívül még híres pomologus, gazdasz, lombfűrészelő, kanál- és nyeregfacsináló, kosárkötő, selyem- és méhnyésző, sőt nagyszágos F. C. Weisz agyafurt eszelése szerint még „Buchhalter“-je is a „Schulsparrassá“-nak.

Azután még akkor csak is egyetlen egy gazdája volt a falusi mesternek. Ha a pappal és a parochia uralkodó szellemével meg tudott férni, absolute mi baj sem érhet. Most csakugyan nehéz neki! Teljesen jártas legyen ám a Zoologia terén, ha kiakarja eszelni azt, miként classiffálja érdem és rend szerint azt az egész menageriát, melyből főnöksapatja áll.

Átértvén teljesen fontos hivatalom magasztos voltát, egy falusi mesterhez illő ünnepléses orcczal bevonultam székvárosomba. Áhítatos lélekkel fogtam a munkához; akkor még azt hittem, hogy a vas szorgalom minden truncusból képes embert faragni. Mindig csak szónoki empházissal tanítottam.

A népes helység diszterén ott ragyogott a forradalom előtti szolgabíró alacsony, zsuppal fedett nemesi curiája. Hatalmas egy ember volt! Tudott jól latinul, értett a kutyákhoz, és ámbár csak két sovány gebéje volt, még a lovakhoz is. Ó volt a falu esze; a forradalom előtti időben csak az ő személyét vette fényes nimbus körül. Hisz a helység többi intelligentiájának egyik tagja sem szolgálta a sirba szállott vármegyét! Legjobbán csak is hazafiságáról, áldozatkészségéről tudott beszélni. A papon kívül senkit se szeretett; csak is ettől szedhette el pontosan a gázsit minden hó primáján a dicső fárlin.

Egyetlen fia volt, büszkesége és öröme. Zoltán akkor tíz éves lehetett. A szomszédok kertjei, tyukjai és libái ellen valóságos író

háborút viselt. Olvasni, írni ugyan az urfi még nem tudott, de igenis folyton váltakozó nevelőit záp tojásokkal dobálni, meg néha, ha a lecse megtanulását sürgették, még arcuzl is köpdödni. Azért a halálra gyötört nevelők sorban ott hagyták a reményteljes Zoltikát, vagy pedig, ha panaszt emelni merészkedtek, az öreg dynasztia által szöröstül-böröstül még éjnek idején „brachiummal“ a béresek közbenjöttével kiszállósították. Mert hát ennek a „kedves kis Zoltinak“ nem akadt ám párja széles ez országban! Csak restitúdják ismét ezt a vármegyét, akkor majd ott lesz Zolti helye is, hol ragyogó esze sötét homályba ejtendő valamennyi versenytársát.

Velem, az akkor még csak 20 éves ifjuval a szegény, provizorice alkalmazott altanító-helyettesével, nagyon is könnyen beszélt a kerület egykori imperatúra, a megye Marcus Tullius Cicerója. Azért csak is röviden, minden teketória nélkül tudatta velem, hogy ezentúl én leszek nevelője az ő édes Zoltikájának. És mivel már a vármegye nem létezik, az átkozott „k. k. Kreisbehörde“ pedig absolute azzal nem törődik, hogy a megye egykori szövetkeke már most miből él, a kiváló tekintély- és tiszteleten kívül szabad szállás- és élelmészénel egyebet nem fizethet fáradozásaimért. En ugyan mindig határtalan tisztelője voltam ugy az őszinteség erényének, valamint az önhibáján megbukott szellemi nagyságnak, de ezen nagylelkű enuntiatiók hallatára mégis majdnem megötött a guta.

A „tiszteletbeli eljárások“-nak soha valami nagy barátja nem voltam!

Azért eltökéltem magamban, hogy elme-gyek nemes Szalonkay úr curiájára és ott kijelentem a nagyur előtt kerekén azt, hogy a nekem szánti megfizetésre magamat méltónak nem tartom.

Valami sajtáságos, eddig nem is ismert érzet szállotta meg keblemet, midőn az ugyan nagyon is alacsony, de tagas „terem“-be léptem.

De mit is látnak itt szemeim! Az ezer éves magyar alkotmány hős védője, a szabadság eleven oszlopa és rendíthetetlen bástyája, a vármegye rettegett Cerberusa helyett ott ül a kopott pamflagon himzéssel a piczi, hófehér kezében egy ifju, bubájos alak, kinek két ragyogó szeme olyan kék, mint a patak partján diszlo nefelejts, gömbölyű, nyájasan mosolygó arca meg oly tude, oly rózsás, mintha ezt a felkelő nap a regző harmatcseppeken jászadozó sugarai azért festették volna ezen tündéres szépséggel, hogy ennek láttára a házba került szerencsétlen nevelők rögtön eszöket veszítsék. Gazdag, barna hajfűrjei dús habokban körülvevtek a gyönyörű leánya alabastrom nyakát, melylyel oly kecsesen bolyintott felém, mintha régi ismerősök volnánk. Még csak most tudtam én meg azt, miért akadt annyi nevelője Zoltinak! Csak azon csudálkoztam, hogy Szalonkay ur rettenetes komondorai mint győzték őket a curiából kizavarni! Én késznek éreztem magamat már most Zolti üdvéért rögtön meghalni.

És most elsoroltam neki a teljes titulusaimat, azután meg azt is akadozva hebegtem, hogy nemes Szalonkay ur engem megbecsülhetlen bizalmával megfizetelni méltóztatott; de arról, hogy teljesen eltökélt szándékom volt a nekem szánt tiszteletet komolyan megköszönni, már most nagy bölcsen hallgattam. Hisz ez a leánya nagyon is szép volt! Képtelen voltam felfogni, mint kerülhetett ezen bubájos alak a medvék és haramiák szurtos odújába!

(Folytatása következik.)

civilizációknak csak árnyoldalaival kellett megismerkednie. Nem csoda tehát, hogy tudatlansága folytán a civilizáció terjedésével járó veszély kinövésének áldozata lett, midőn őt támasz és tanács nélkül magára hagytuk akkor, midőn általános pénz- s hitelviszonyaink a nyugoti kultur államok vonatkozó viszonyaihoz egyáltalán hasonlíthatók nem voltak.

Ha a földmivelő kölcsönre szorul, azt csak ritkán kaphatja személyes hitel címén. S ha még is sikerül ez, úgy váltót kell adnia, melyre kibocsátói és forgatói aláírást is kíván a hitelező. Ha barátjai szíveségéből beszerzi ez aláírást, úgy még szerencsés; de csak akkor, midőn valamelyik pénzintézet által engedélyeztetik a kölcsön. De itt sem kaphat 12%-on alul pénzt, s sok helyütt e kamatlábbal sem éri ki. Sokszor előfordul azonban, hogy a kibocsátói és forgatói aláírásokért fizetni kell, s már itt veszi kezdetét a nagyobb uszora. Ha jelzálog-hitei alapján akar kölcsönt kapni, közvetítőre van szüksége. Attól függ, hogy a közvetítő lelkiismeretes ember-e; ha pedig nem, úgy jaj annak a szegény földmivelőnek, mert megismerkednie kell az uszora egyik új nemével. Reális hitel alapján pedig sokszor nem kaphat pénzt, mert a telekkönyvben rendben nem találtatnak tulajdonjog viszonyai; mely rendezés pedig tisztán akaratára lévő bízva, azt rendszerint elmulasztja, mert annak szükségessége iránt csekély műveltségénél fogva fogékonysággal nem bírhat. Az, a ki ily esetben hitelez, csak is az uszoras; s mily kamatokkal kellend ekkor fizetnie, jól tudjuk, mert hiszen ha a hitelezőt halljuk: rizikója roppant nagy. Azután meg a gazda előre adja el jövő termésének egy részét, vagy pedig úgynevezett „Prämien-geschäft“-et köt. Vagy nagyon olcsón adja el, vagy oly árelengedéssel, mely sem a rendszerint igen csekély előlegnek, sem pedig a kötés és szállítás be-következése közti időnek nem felel meg. Mennyi itt a kamat? Rosz termés következik, vagy elemi csapások voltak, és az adós nem szállíthat; új kötvél állítatik ki, mert a gazda nagyon fél az ügyvédtől. Ha a gazda pedig szállít, úgy a hitelezőnek az a kifogása; s ekkor ugyanazon ügyvételnél a második uszora veszi kezdetét. S így megy és folydogál az uszora számtalan variációban, s egyéb sem virágozik, csak az uszora!

Társadalmi téren is lehetne ugyan az uszora ellen küzdenünk; de történik vagy történhetik-e ez? Csak titkon merünk reá mutatni azokra, kiket számos család könnyű árán megfordulni látunk a társaságban, és a nyilvános gyülekezetekben meghívva és pöffszkedve, s kik gyakran a hazafiság köpenyegébe burkolódnak.

Az uszoranak főokai tehát a közmívelésünk hátramaradottságában, saját téllenségünkben, és a még jelenleg sem kielégítő pénz s hitelviszonyokban keresendők. Jelen állapotaink ecseteléséből azonban bizonyossá válik: hogy mennyire van szükségünk az uszorát meg-gyaltató czélzó törvényre. Ha azon javaslattól, melyet az igazságügyi miniszter a képviselőház elé terjesztett, egyebet sem várhatunk, mint azt, hogy az uszoras társadalmilag megbélyegzethetnének, úgy már ez is oly eredmény, mely sokakat vissza fog riasztani az uszoras-kodás legkirívóbb módjainak alkalmazásától.

Azonban nézetünk szerint a kérdéses javaslat, ha törvényre emeltetik is, nem képezheti összefoglalót azon intézkedéseknek, melyekre az uszora meg-gyaltása vagy megnehezítése végett életbe léptetnünk kell; mert az uszora ellen mozgó gazdasági egyesületek és hitelszövetkezetek alapítása által nagyobb sikerrel fogunk küzdhetni, mint csupán azon eszközök által, melyek a büntető és polgári jog terén lehetségesek. S mivel a javaslatban érintett intézkedések a büntető és polgári jog keretén belül elérhető összes szükségesnek mutakozó eszközöket sem ölelik fel, erről, valamint a társulás terén rendelkezésünkre álló eszközökről is esetleg egy újabb cikkben fogunk értekezni.

Egy őszinte szó az állami csendőrségi intézményhez.

Csak alig egy pár hete, hogy az állomásokra kirendelt csendőrség megkezdette

szolgálatát, még pedig teljes erővel és csodálatra méltó szorgalommal. Valóban jól esik az embernek látni, ha a becsületesebb polgárvagygon és életbiztonságra ily kezekbe van le-téve, ily kitűnő és megbízható emberekre bízva, csak gratulálhatunk a csendőrségi intézménynek: mert a szó szoros értelmében véve minden egyes csendőr — nem is szólva az őrsparancsnokokról — derék, kellemes, oly intelligenciával bíró emberek, mit előre az intézmény életbe léptetése előtt nem is mert volna az ember.

Ez idáig nagyon is jól van így — megszabadultunk a persekutortól, kik nagyrészen maguk is a betyár iskolából kerültek ki — mindenre ügyeltek csak a közbiztonság fenntartására nem; — de hogy is lehet képzelnünk a műveltség legalantabb fokán álló emberekből összeállított rendőrséget jónak — czelszerűnek — az életbiztonság. A rendőrnök némileg iskolázott, kellő intelligenciával, de a mi a fő, felegyelmeztet embereket kell lenni. Ilyen lá-tunk mi az állami csendőrségben, és meg is vagyunk győződve, hogy a csendőrség meg-fogja tenni kötelességét minden irányban — látszik, hogy a jó közbiztonságot és a rend-fenntartást szívén hordja, ennek él, és már is lehet hatását észlelni.

De mindennek dacára, hogy, hála az Ég-nek, jó rendőrségünk van, nagyon családik-bar ki fia is, a ki a reményeségen ringatózik, hogy közbiztonságunk most már biztosabb alapon nyugszik. Isten ments! Nem, hisz a be-kísért zsványt a leghumánusabb kihallgatás után az illető bíróság szabadlábra bocsátja, úgy hogy hamarabb hazatérésben megelőzi az őt bekísérő csendőrt, mintegy gúny mosollyal fitogtatja: „Ime én már előbb itthon vagyok mint te zsanár“ — szabad a vásár, az éjjel megint lohatnak.

Addig míg a körülmények ilyenek lesznek, és mind addig, míg oly nagymérvű humanitás lebegi a mi büntető törvényeinket, a legjobb rendőrségből is roszt rendőrség lesz, és éppen ez az a mitől mi félünk; mert már is tapasztaljuk, és lelohasztja magát a leg-kitűnőbb rendőrségi intézményt is a túlságos humanitás elve. Törvény, szigorú törvény kell a brigántiak vérvél és természetével bíró ga-zaknak, nem humanus törvény és bízgye el nekünk mindenki, a varpalotai s tudja Isten hány hasonló szegénytelen eset nem fog ha-zánkban előfordulni.

Végh Károly,
községi jegyző.

A „Révai-kör“ fölolvasó esté-lyei.)

A felolvasás folyamában kellő hangsúly fektetik a különféle életfeltételekre, melyek felismerethetetlen befolyással vannak az állat-nak változásra való hajlandóságára, úgy hogy már a legközelebbi nemzedék is, habár az avatlatlan által észre nem vehető mérvben is, különbözni fog szüleitől, sőt meg magok egy-mástól is. Az egyféle egyenlekből álló te-héncsdobban a csordás az egyes teheneket a különbség következtében fel- és megismeri; és nem csak emberek, de az állatok is meg-különböztetik és felismerik egymást. Egy tíz-tizenöt ezer hangyából álló raj közre eresztett, más társaságból, de ugyanazon fajhoz való hangya, a többiek felismerik és megol-tik, míg ugyanazon bolyból vett hangyára, melyet Darwin csitrom olajjal, peru balzsam-mal és buzós gyantával megtelt üvegben jó ideig elzárva tartott, hogy az erős szaggal tele szihassa magát, midőn ismét társai közé helyezettett, ezek azonnal ráismertek s azt maguk közt túrták.

Az állatok változékonyságát nagy mértékben segíti elő az alkalmazkodás a különféle életviszonyokhoz, mint égjeli, táplál-ék, talaj. Angorában nem csak a kecskének, hanem a be-vándorlott macskák- és kutyák-nak is lesz finom selyemszörzet. Bulgium-ban a közbányokban dolgozó lovak idővel bársonyszerű szőrt kapnak, mint a vakandok; ha a kecskéhez a állcaja, az ebből aquárium-ban tartva, rendes eledellel s vízzel ellátatik, elél éveken át, a nélkül, hogy lábai nőnének mig világos helyen tartva, bekává fejlődik (H. ö. Dumeril A. által Párizsban 1865-ben az úgynevezett mexicai Axolotlont tett észleletét, mely egy szép napon a növénykerti tóba-partra szállt, s teljességgel amerikai Amblyo-tonnává változott át. Kosmos I. a Darwinféle elmélet martyjai cz. értek. 78.)

Az átalakulásra és változásra okul szol-egyes szervek gyakori használata vagy elha-nyagolása: mesterembereknek például a kar, láb, derék erősen megizmosodnak, az izmok-kal az inak és csontok is nagyobbodnak, nyuj-tóznak, s ezekkel együtt a véredények is. Ugyanez áll az állatokról is. Emlőseink vad-fajokról származnak, fülei ezeknek fölfelé álla-nak, mivel a vadonban támadásoknak lévén kitéve, a legkisebb zajra fuleiket ugyszólván hegyezték, szelid házi állataink nagy részénél fuleik lenognak, mi onnan magyarázandó, hogy nincsenek vagy csak vajmi ritka esetekben jönnek oly helyzetbe, hogy fuleiket meg kellene erőltetniük. A kutya a farkához hasonló vad kutyától származik és mégis különbözik a neufundlandi-, a buldog- és pincstől, foglal-ko-zásuk és életfeltételeik következtében.

A fajok keletkezése az öröklékeny-ségre is vezetendő vissza. Az utódok az elődök sajátjaival bírnak, az élelmes gazda szaporításra oly állatokkal szerez, melyek a czélbavett fajásra alkalmas tulajdonságokkal vannak fölrüházva (futó, vadász lovak, fejlődő telen s a t.) Az öröklékenység feltűnő mérv-

*) Lásd a „Torontál“ 1882. év 2-dik számát.

ben mutatkozik az embernél, zenés gyermekei éles hallási érzékkel bírnak, (Liszt, les bohé-miens), Rafael atyja festő, — hosszú életű szülők utódai rendszeren vének, hacsak különös visz-onyok nem szakítják meg életök fonalát, még az öngyilkosság is örökös némely családban, s a vöröshajú apa vagy anyja gyermekei fején rendszeren „eg a haj“. Goethe a mesélő, vagy eibeszelő tehetségét, mint maga mondja, anyjától örökölte, és Petőfy reményli, hogy ha meg-hal „nincs kára a hazának, mert lelke a fia-ban él“. Egy Burdach nevű spanyol család 40 tagjánál előfordul a 6 ujj a balkézben, és Seid-litz orosz egyházi 1-ső és 2-ik házasságából keletkezett gyermekei kezén, miként az aty-oknak, nem hiányzott a fölösleges hatodik és hetedik ujj meg. Isomöröklékenységre vall az arclhasontosság; öröklékenységen alapszik a testnagyság, fejalak és tartás, biztos lépés és bugdacsolás. Spanyol- és Franciaország he-gyes vidékein nagy szolgálatot teszen az ösz-ver, mely a lőtől öröklő a gyors futást, a szá-martól a biztos lépést, kitartást, türelmet.

Az élet viszonyok beálltával visszaesés is mutatkozik, például 4-ik nemzedéknél már nyoma sincs az elődöknel teljes mérvben meg-levő bizonyos tulajdonságoknak (Atavismus Hackelnel cenogenesis, a természetes fejlődés meghamisodása); de viszont az öröklött tulaj-donságok nagy mértékben fokozódnak is (Kin-csem apja még csak jó futó volt), Morphi sakkjátékosnak Pál nevű fia már világhírű sakkművész. Az alkalmazkodás folytán nyert tulajdonságok oly fokra emelkedhetnek, hogy a 30-35-ik ivadék már őseihez alig ha-sználit. A visszaesésre vonatkozólag általában megjegyzendő, hogy az egyszerű szerke-zett állatoknál ritkábban fordul elő, mint a bonyolult szerkezetű biroknál.

Fénypontját képezi a Darwin-féle tannak a természetes kiválasztás a létérti kü-zdelemben. A természetes lényeknek geome-triai progressusban növekedő szaporodása következtében nem maradna tér az egyes lé-nyek számára, ha időviszonyokhoz, ragadozók, betegségek, az élelemérti verseny s a t. nem követelnék áldozataikat, s a létért való kü-zdelemben nem pusztulnának el a feleslegesek, és életre nem valók. De nemcsak önmagokért hanem másokért is kuzdenek*) a természeti lények a mennyiben hasznát vehetik egymás-nak. Az állat és növény közti viszony feltű-netére érdekes példaként hozza fel Darwin a piros lóherét, melynek magja, mint igen fontos takarmány, fölötté nagy szerepet játszik Angolhonban. E növény virágát fölkeresi a poszméh édes nektárja végett; hogy az édes folyadékot elérhesse, befurakodik a himprios virág fenekére, finom szőrzeti testéhez a him-por egy része hozzarágód, s evvel elrepül a poszméh a termő viragra, hol a terme a reá-szört hamper által megtermékenyítették. A ló-herében való bőség tehát a poszméh gyakori-ságával e vidéken egyenes viszonyban áll, valamint a poszméhnek száma a mezei egerek-étől függ, melyek a mehekét pusztítják. A szarvas marhanak eledelét képezve az a piros lóheré, a marhus mennyiségére is befolyással van ama növény elterjedése Angolországban. Ebből kitűnik, hogy az angol testalkata és egészsége is összeköttetésben áll a jelzett növény és állat közti viszonytal, s hogy a természet embert, állatot és növényt kölcsön-ös segély végett egymásra utal.

A létérti küzdelemben azon faj, nem, vagy egyén győz, mely testi vagy szellemi fölnnyel, egyes kiváló tehetségekkel, tulajdonságokkal, fejlettebb szervekkel bír. Az ilyenek ki-válnak a többiekől, és mint életre valóbbak átvészlik tulajdonságaikat az utódokra, melyek fokozatosan tökéletesedve és fejlődve alig vallanak szülőikre. Az ilyen átalakulást nagy-ban elősegíti a lakhely változás. Tudva levő dolog, hogy az állatok egyes nemei helyhez kötvék, a medve Európa és Azsia mérsékelt égövéhez, fókák, cetek jeges tengerekhez, oroszán Afrikához, orantung a molukki szig-etekhez nagy részt, a fogas a Balatonhoz, a kolibri az Andezs hegyiséghez. Ugyanazon fajbeli állatok kiszabott helyre szorultak, táplál-ék és szaporodás miatt verseny fog támadni köztük és így csakhamar más lakhelyt kény-telnek fölkeresni a kiszorultak. De néha ön-szántukból is hagyják el lakhelyeiket, ha péld. dusbab eledel utáni vágy hajlja őket. Ezen lakhely változás néha nagy akadályokkal jár-ván — tengerek, folyók, hegység — az újabb élelethez való alkalmazkodás új tulajdonságokat és tehetségeket kelt; gyakori mozgás követ-keztében hosszabba nőnek a lábak, a nyak nyultabb, a test karcsubb; bő táplálék mellett kevesebb lesz a mozgás, a lábak rövidek, a test kövéredik és nagyobbodik a nyak kurtává lesz. Ekként alakul át idővel egészen a faj. Példák erre a hősörség, más részről a tevé-párducz és giraffa. Új faj alakulása feltéte-lezi a kivándorlottaknak az eredeti fajok-tól való teljes elszigeteltséget (isolation) mely esetben a folytonos kiválás az új fajok ké-pzését hathatósan elősegíti, míg a régiekkel való érintkezés és keresztezés a fejlődő új faj átalakulását megakadályozná. Altalán véve Dar-win szerint a válfajok keletkezése egyenes viszonyban áll a kivándorlott állatok életfel-tételeinek változásával, a bevándorlottak elszigeteltségével a régi fajoktól, az egyes szer-vekből végbenem átalakulásával és a kör-nyező viszonyokhoz való alkalmazkodásával. (H. ö. Könyves Tóth Kálmán fent eml. értek.) Törökországban, hol az ebek vallásos dogmák következtében a házba, mint tisztán állatok, be nem bocsátattak, szabad keresztezés foly-tán csak egy kutyafaj elősködik, míg gondos elkülönítés mellett többféle faj nevelhetni.

*) illetőleg segítenek egymásnak.

Fölötté érdekes Darwin buvárlatai és kísér-leteinek eredménye, mit „a keresztezés és öntermékenyítés hatása a növényvilágban“ című művében ismerteti, s mely némileg eltér az állatfajok keresztezésére vonatkozó fent érintett tételétől. Szerinte ugyanis: „Kereszte-zés általában véve előnyös“, (Crossfertilisation, is generally beneficial), míg az állatfajok átalakulására a régiekkel való keresztezés épen nem hat előnyösen. (L. Dr. Müller Henrik ér-tekezését: Darwin's Werk und seine Bedeu-tung für unser Verständnis der Blumenwelt Kosmos 58—67.)

Fölolvasó az állatok származásának sor-rendjére — a geologia nyomán — áttérve, hangsúlyozza, hogy a földtan a bibliai meg-egyezőleg a földet és időketben vízözön által elborítottak állítja. Ennélfogva a föld első lakói vízi állatok voltak. Miként fejlődtek ezek halakká, csak akkor leend kideríthető, ha az e-felő következtében oly bő mennyiségben fogjuk birni, hogy az egyes átmenetek rajtuk felis-merhetők lesznek. Idáig csak azt tudjuk, hogy a halak legősebb elődei czápa-félék voltak. Később a föld kérgé még vékony, könnyen áttörhető és feltolható levén, a belsejében mű-ködő erők következtében szigetek keletkeztek a tenger mélyéből, az ezekre jutott erősebb és életrevalóbb vízi állatok az új életvisz-onyokhoz alkalmazkodva, idővel változásnak mentek keresztül, oly módon valószínűleg mint a béka, mely fiatal korában némileg halhoz hasonlít, eleinte kopolyukkal lélezkik, később tüdővel és teljesen kifejldővé szárazföldi állattá lesz. Megjegyzésre méltó, hogy az úgyneve-zett amphibiomok, azaz a vízben és száraz-földön is megélhető állatok egymélyükét tetszés szerint kopolyukra vagy tüdővel leleg-zővé lehet nevelni, amint az először Schrei-bernek Bécsben, továbbá Chauvin Mária nagy-nevű természetbúvárnőnek sikerült (Kosmos 79.) A hidegvérű állatok nagy mérvben való elterjedésük következtében egymástól meg nem élhetvén, alkalmazkodásra képességükön fogva a légben repedő, később repülő állatokká alakultak át, melyek mint a pterodaktylos (röp-hártyaujjas) megkövült csontvázból kivételül 3/4 részben krokodilféle hulló és csak 1/4 rész-ben bögérgéhez hasonlók. Az Archeopteryx már 3/4 részben madár és csak 1/4 részben hulló. Az emlős állatok a madaraktól, de rész-ben a halaktól is származhattak, mint a cze-teknel és fókáknál észrevehető.

Darwin szerint az eocén és miocén kor-szakok új állatnemek és fajok keletkezésére a legalkalmasabbak voltak, a mikor is újabb szigetek keletkezésével az oda jutott állatok-nak ezek szolgáltak állandó lakhely gyanánt, s a régi nemek és fajoktól teljesen elszigetel-ve maradtak. Mkor aztán az úgynevezett diluviakorszakban a szigetek kiterjedtek, egy-máshoz közeledtek és szárazföldde lettek, meg-jelent rajta az ember, a földet szemlélvén ki küzdelméi és működése színterét. Hogy az ember mikor tűnt fel a földön, biztosan nem tudhatni, miután emberi kézre való szármá-zásuk, ékek, vesűk, haltak a föld különböző mélységeiben találtak.

Idáig kísértük a derék felolvasót, ki a tárgy fontosságához mért komolysággal ismer-tető nagyjában Darwin eredményekben gaz-dag fejlődéstannát. A mit felolvasó Agazziz, Dowler és Colla Bernának a gerinces állat-ok első megjelenésére vonatkozó állításából, valamint az ember származásáról Darwin után felhozott, azt kevésbé fontosnak tartjuk, mi-után ásatag (fossil) csontvázak igen is alkalm-asak az ember végéről, de nem kezdé-téről és származásáról felvilágosításul szolgálni. Annyi azonban kétségbevonhatlan, hogy a visszaesés törvénye az emberen is érvényesül, s hogy ha nem is származik a majomtól, de azaz lehet — emberiség hiányában.

Folyó hó 14-ikén Létmányi Nandor olva-sott fel „a nőkről“. Felolvasó szépen váriálta a Jókai Mór mintaregényében vitatott amax igazságot: „Férfi sorsa a nő!“ A felolvasás sorsára is kedvező befolyással volt a „nőkről“ szóló elmélkedés, amennyiben a felolvasó terem-művelt női közönséggel telt meg az alkalom-mal, s meg lett czafolva ama duzzogó s ros-zkedvű fráter állítása, hogy azon nők a legjob-bak, a kikről vajmi keveset beszélnek. — A mit a felolvasásban pedig nélkülözöttünk, az a nő fontos szerepe az egyleti működés terén, lévén a nők társulása jótékony czélekből nap-jainkban a humanizmus disse és virága. Álla-lán véve a felolvasó derokasan szállt síkra a nőért, kiről csak egy már fiatal korában meg-vénült blásirt okoskodhatik: Szegény Adam, öreg apánk, első álmod utolsó nyugalmad volt!

Dr. Klein Mór.

HIRHARANG.

* Szabályrendelet a községi pénztár-kezelésről Torontál megyében. A megyei kör- és községi jegyzők egyletének elnöke: Mohaupt Mihály, osztorni jegyző f. évi február hó 7-ére Zsombolya mezővárosába tanácskozmányra hívta egybe az egylet állandó választmányát. A községi pénztárak kezeléséről szóló szabályrendelet tervezet pontozatainak megállapítása tárgyá képezni ezen értekezlet tanácskozási tárgyat, mely értekezletre az egylet rendes választmányi tagjain kívül még más jegyzők is fognak meghívati. Noha már D. Bodó Sándor, novoszelli körjegyző, a „Torontál“ f. évi 2. számában „az 1871. évi XVIII. t.-cz. 126. §-a értelmében“ ilyenmő öhajtatandó volna, hogy a kitűnő szakemből álló választmány más tagjai is a fentemlített érte-kezlet alkalmával az ügy fontosságánál, de kivált azon megítéző intézkedésnél fogva,

mely áll-
rendelet
tanácsko-
jegyzők
jászszén-
napig te-
*

Pal föld-
tálmegye-
el Kassa-
Ódon st-
*

belebhez-
telt terv-
25-én S-
megtartó-
mával a-
észrevet-
szüksége-
osztályta-
Szojka G-
sérteiben-
tek és te-
társulat-
öblözet-
bizottság-
*

folyó hó-
zett hang-
nak mind-
dacára a-
szes, val-
völ társa-
várta a fű-
összhang-
keréki da-
zónsége-
Növelte a-
sel elődo-
csak fokoz-
tetsést a-
urnó és K-
dia*-javát-
mutatta be-
a siker tel-
s azon va-
nagyböl-
gel győzi-
megnyert-
urak dust-
dour*-b-
hangversen-
pontját a-
kar álta-
előadott-
zenekar s-
műélveze-
elismerés-
kijutott-
mítetele-
ismételni-
emlékezt-
szerb dalai-
tapsokat-
vesszileg-
balletjét-
köszönhet-
valami új-
gazdag tar-
lemmel és-
előadást. E-
a zene diad-
erényét gya-
a bekés egy-
fűji ellent-
válaszja-
kezet fogva-
az egyes-
hálaja követ-
állandó, ne-
őszintebb-
*

A t-
pajzán úr-
tartotta-
s oly erede-
a legtvő-
Mglehet, h-
s kiváltké-
garmestere-
galma, vagy-
széréről ér-
az is lehet-
volt oka a-
első sorban-
nagy — s-
ki volna inka-
„tízolt!“-
örülni lehet-
emberbarát-
polgárság-
Lehetett 200-
volna tilva-
látni, meg-
jelenölt-
bál, s a ked-
szemmi addig-
azon szomor-
mindenkib-
él, de kény-
kenyeret.*
Kivált tekint-
bálunk pénz-
nyomorának-
is látogatás-
közbassák-
is mulja!
*

A nag-
nőgyűlet-
casinó helyi-
kötött hang-
fáradhatlan-
est sikerét-
versenyen-
vár-
nem hallott-
közönség a ha-
*

mely által a megye alispánja a kérdéses szabályrendelet tervezet megalkotására czélzó első tanácskozást a torontalmegyei kör- és községi jegyzők együttesre bízta, kész tervezetet terjesztettek a Zombolyán legalább is két napig tartó értekezlet elé.

*** Eljegyzés.** Dániel László, Dániel Pál földbírtokos és orsz. képviselő fia, Torontalmegye árvászeki ülnöke e hó 12-én jegyezte el Kassán Krajnik Margit kisasszonyt. Krajnik Odón abaujmegyei földbírtokos hájos leányát.

*** Az Alsó-Tisza töltéseinek** befejezése tárgyában a kormány által készített tervek felülvizsgálata czéljából folyó hó 25-én Szegeden az érdekeltek közbenjöttével megtartott vegyes bizottsági tárgyalás alkalmával a tervek ellen az érdekeltség részéről észrevételek tetéltek, a töltések bejárása vált szükségessé. Ezen czélból Rapacs Rádó, m. osztálytanácsos, mint kormánybiztos, és Szujka Gusztáv kir. főmérnök alispánunk kíséretében folyó hó 24-én városunkba érkeztek és tegnap a nagy-beckereki ármentesítő társulat töltéseit bejárták. Ma a rudolfsgnadi öblöt védőtöltéseinek megtekintése végett a bizottság Titelre rándult.

*** A megyei inszések javára** folyó hó 24-én a helybeli színházban rendezett hangverseny a hozzáfűződött várakozásnak minden tekintetben megfelelt. A színház, dacára a tetemesen felemelt helyáraknak, díszes, válogatott közönséggel telt meg; ott volt társadalmunk színe-java, mely érdekléssel várta a függöny felgördülését. Az első tetszést összhangozó, jeles előadásával a „nagy-beckereki dalardu” aratta, melynek városunk közönsége már annyit élvezetes estét köszön. Növelte a sikert Szentkuthy G. úr mely érzéssel előadott szövege. A műsor minden száma csak fokozta a közönség lelkesedését. Nagy tetszést aratott Haideggerné-Orszler Helena urnó és Kersch F. úr Liszt „Magyar Rhapsodia”-jával. Haideggerné urnó ez alkalommal mutatta be először művészetét, s mondhatjuk, a siker teljes volt; szabatos, érzésteljes játéka s azon valódi művészség, melylyel a legnagyobb technikai nehézségeket könnyűséggel győzi le, a közönséget számára teljesen megnyerték. — Mangold H. és Kadelburger M. urak duettjükkal és Lewin H. úr „Troubadour”-ból vett szövegeivel aratott tapsokat. A hangverseny legérdekesebb, mondhatnók fénypontját a műkedvelők által álló Viltsgo-féle zenekar által Verdi „Hernani”, „Aida” operából előadott orchesterjátékok képezték. A derék zenekar szabatos egybeváogó játékaival igazi műveltségben részesítette a hallgatókat. Az előadásból, tapsból és éljenzéstől bőven kijutott minden szereplőnek. A műsor minden tétele után megújult a tapsvihár és nem egy ismételt kellett a szereplőknek. Meg kell még emlékeznünk a helybeli szerb dalárdáról, mely szerb dalaival szerzett magának megérdemelt tapsokat, és Preisz-Javorszky úrról, ki művészi jellegű játékaival hegedűn Beriot „Scene de ballet”-et. — A műsor ügyes összeállításának köszönhető, hogy a közönség, mely mindig valami újat, érdekelt nyert, dacára az igen gazdag tartalomnak, mindvégig osztatlan figyelemmel és fokozott érdeklődéssel hallgatta az előadást. E hangverseny azonban nem egyedül a zene diadalát hirdette, nemcsak a jótékony erényét gyakorolták ott, hanem izlettelték velünk a bejárt egyetértés kellemeit és előnyeit. A faji ellentét, mely városunk társadalmát ketté választja és oly sivárra teszi, ott megsűnt; kezét fogva egy nemes czéla egybeültünk, s az egyesülést siker, szenvedő embertársaink halála követi. Nem maradhatna az egyesülés állandó, nem válhatna folyton bensőbb és őszintebbé.

*** A tüzoltók bálja.** A farsang, a pajzán úri az idén „a tüzoltók egylete” báljával tartotta mult szombatnálunk bevonulását, s oly eredménnyel — melyet a rosz természetű és leglátványosabb sem hagyott következtetni. Meglehet, hogy ezen eredményt a rendezőség s kiváltképpen az egylet elnöke, s városunk polgármestere Kulifay Lajos úr ernyedetlen buzgalma, vagy talán az egylet iránt a polgárság részéről érzett halás rokonszenv ideste elő, az is lehet azonban, hogy ép az egylet neve volt oka a szokatlan látogatásnak, mert a bál első sorban a szerelmeseke, a szerelem tüze nagy — s a tüzet oltani legelső sorban oltani ki volna inkább hivatva — mint épen — a „tüzoltó!” — Legyen bármi ként is, csak örülni lehet azon, hogy egy nemes, önzetlen emberbaráti czélért küzdő egylet — a helybeli polgárság által kellő támaszban is részesül. Lehettek 200 pár az első négyesben, s ha nem volna tilva s lehetetlen az ég csillagait számolni, megszámloltuk s megnevezetük volna a jelenvolt hölgyeket is. Vig és kedélyes volt a bál, s a kedélyességet nem szakíthatta meg semmi addig — míg a felkelő nap sugarai, azon szomorú gondolatot nem ébresztettek fel mindenki, hogy az ember nemcsak bálból él, de kenyérből — s a munka adja meg a kenyeret. A kezdet jó volt s kívánjuk, hogy kivált tekintettel arra, mikép valamennyi ideai bálunk pénzbeli eredménye, a szegények nyomorának enyhítésére van szentelve, a többi is látogatás tekintetében ne csak méltán sorakozhassék az első mellé, de azt jóval felül is mulja!

*** A nagy-beckereki jótékony** **nőgyelet** folyó évi február hó 4-én a casinó helyiségeiben táncvizsgálommal egybekötött hangversenyt rendez. A rendezőség fáradságtalan buzgalmat fejt ki, hogy az est sikerét minél fényesebbé tegye. A hangverseny városunk legjobb erői fognak közreműködni. A műsor új, nálunk nyilvánosan még nem hallott zeneművekből állított össze. A közönség a hangverseny iránt igen érdeklődik

s kétségtelen, hogy az est a nőgyeletünk hírnevéhez méltón látogatott és kedélyes lesz. A kiket a zene nem vonz, ott lesznek, hogy táncoljanak az árvek és a kisderek javára, hogy támogatásuk derék nőgyeletünk nemese czéljaiban és jókedvűen gyakorolják a jótékony szep erényét. A hangverseny kezdete 7 órákor. Helyárak: zartszék 2 frt, beléptidij 1 frt. Jegyek előre válthatók Mangold L. könyvkereskedésében.

*** Alarczos bált rendez a kereskedelmi ifjuság** — s oda elmegyünk, ez ma a jelszó! Óriási fairszások tudatják a mozgósítási parancsot a mulatni vágyó világgal, ez pedig készült nagyban, mintha a krivocsiak elleni hadjárat forogna szóban. Hogy csata színhelye lesz a színház, az kétségtelen, csak hogy a támadások nem zord sziklá háta, hanem alarcz megöl; nem pusztító ölommal, hanem az élcz fegyverével, és nem a lázadó, hanem az érdeket kellő álarcszok titkolódzása ellen fognak intézteni. S mire nem képes a nagyok bölcsesége, létrehozza végre mégis a kereskedő családokat éllemességgel — a békét, mert ott egyesíti vig társaságban a magyart, németet, tót, oláht, szerbet s megoldja a nemzetiégi kérdést a hon ellenségeinek haragjárta, ott lesz szegény s gazdag a kommunizmus bosszankodására, ott katona s czibil a 48-asok mérége s ott szidó és keresztény a zsidóhájszák rendezőinek kétségbeesésére; létrehozza — s erre csak a számítások emberei vannak hivatva — a financiai egyensúlyát, a mennyiben deficitet semmi esetre, de sőt óriási felesleget fog kimutatni — a pénzügyminister nem csekély irigységére. S miután e komoly dolgok már el lesznek intézve, éjfélt előtt, a végzett nagy munka után, bevonul az együgyűek s bolondok nagy száma, kiket, kishitűek lévén, az uralgó visszás állapotok tettek azokké, a paradicsomra változtatott harczteret elepők határtalan mulattatására. — S kik közreműködtek a helyzet bámulatos átalakításának a nagy munkájában, hogy jutalom nélkül ne maradjanak, az éjfélt után megtartandó sorsolás után ajándékokban fognak részesülni — emlékül azon boldog perczekre, melyeket e sanyarú idők közepette csak a kereskedő ifjuság tud ez elégtelen világnak szerezni. — Siessünk! hogy el ne késsünk, mert kinek laba, szeme, füle van, az ott lesz február 7-én, hogy lásson, halljon s bámuljon, — ott leszünk mindnyájan: Viszontlátásra!

*** Kinevezések.** A temesvári m. kir. postaigazgató Thierjung József helybeli postahivatali gyakornokot Temesvárra postaiszitté, Piukovits N. szabadkai lakost pedig a helybeli postahivatalhoz gyakornokká nevezte ki.

*** Az országos m. kir. statisztikai** **hivatal** felügyelője alatt megjelenő „A magyar korona országainak helységnevtára” című munka legközelebb nyomdába kerül. Felkérnek tehát mindazok, kik e művet megrendelni óhajják, hogy ebbeli szándékukat legelőbb e hó végéig ezen hivatalnál tudatni sziveskedjenek, mert a később jelentkezők csak a tetemesen drágább bolti ár mellett szerzhetik meg ezen nélkülözhetlen segédkönyvet. Kivánatra részletes program és előfizetési iverk állanak rendelkezésre.

*** A közös hadsereg és a magyar** **királyi honvédség** legénységének őrmesterül és ezzel hason rangu altisztül lefelé az átvonulást ékezték, minden egyes egyén után 1882. évre nézve a tiszántúli kerületben, s hova Torontalmegye is tartozik, 17¹⁰/₁₀ krajczárban allapított meg.

*** Görög keleti szerb patriar-** **chává** Ó Felség e hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Angyelic Germán püspököt nevezte ki. Az ünneplés beiktatás folyó hó 22-én történt, mely a hódolat és bizalom nagyszerű manifestációja volt. A kulönböző hitközségekből ezer és ezer vendég érkezett Karlócára. A környék lakosságát száz küldöttség képviselte az ünnepen. A szomszédos helységekből szinte sereglett ide a nép, s az idegen vendégek száma is tömément volt. Karlóca lakossága nagyszerű fákllyásmenettel tisztelte meg a királyi biztost és az ujonnan kinevezett patriarchá; a várost kivilágították, késő éjfélig öröm, vidámság volt minden házbán. — A beiktatás szertartását a közönség tömeges részvétele mellett Cseh Ede királyi biztos végezte nagy ünneplésséggel a metropolita-templomban. A kinevező oklevél fölolvására után lelkesülten éltette a közönség Ó Felségét, a koronás királyt, Tisza Kálmán miniszterelnököt, a királyi biztost, meg az új patriarchá. Az eskü letétele után s a szertartás végeztével Csobanics lelkész hatóságos beszédben fejezte ki a klerus és a nép hódolatát, melylyel Angyelic patriarcháának adóznak. — E beszédre adott válaszában hangsúlyozta a patriarcha, hogy törhetetlen hűséggel ragaszkodik mindig a trónhoz, az uralkodó házhoz, hűséggel és szeretettel a házhoz s megfogadta, hogy ez érzelmeiben példaadója lesz a szerb népek. — Üdvözölte ezután a jelenvöltoakat a szeretet és a béke nevében. Kijelentette, hogy töle telhetőleg támogatni fogja a kongresszus képviselői közhaszna működését. — A kiengesztelés szellemétől áthatott, de czél- és öndutatos beszéd mély hatást keltett. A beiktatás szertartását a kirendelt diszszázadok zenével és üdvözlésekkel kísérték. — Ugyanazon a napon, melyen a hivatalos lap Angyelic kinevezését közli, közli egyuttal Ó Felségének legfelsőbb kizaratát, melyben Sztójkovic Arsen budai gör. kel. szerb püspöknek az első osztályú vaskorona rend díjmentesen adományoztatik.

*** Jótékonyczélu táncvizgalmak.** Zombolyáról a következőket írják lapunknak: Február 11-én lesz a casinó-egylet táncvizgalmak. Az es okból alakult bábizottság elnöke gróf Csekonics Endre úr. A bál tiszta jövedelmének fele része a torontáli inszések segélyezésére fog fordítani, míg másik fele a casinó szép könyvtárának jut. A bizottság mindazt elkövet arra nézve, hogy a zombolyai értelmiség által eddig rendezett táncvizgalmak fényes hírnevét ez alkalommal is igazolja.

*** A pénzügyminister** az adó el-
évülésére nézve következőkről értesítette a pénzügyi hatóságokat és adóhivatalokat: Az 1876. évi XV. t.-cz. 68. szakaszának első pontja szerint az egyenes adók akkor évülnek el, ha azok az adótárgy keletkezésének napjától számítva öt év alatt ki nem vettek. Miután a csőd, vagy per alatt álló tőkekamat és járadék jövedelmek csak azon naptól fogva vonathatnak adó alá, a midőn azok az illetőknek kifizettek, tehát, midőn az adótárgy keletkezik, vagyis az elévülés tárgyat mindaddig nem képezhetik, míg a kir. adófelügyelő annak tudomására nem jutt, hogy a per alatt álló jövedelem kifizeltetett; az elévülési határidő csak is azon napon veheti kezdetét, a mely napon a kifizetés megtörténtéről a kir. adófelügyelő a fél által bemutatott bírósági végzésből tudomást nyert.

*** A szegedi folyamernökök** **és Rohonczy.** Rohonczy Gedeon országgyűlési képviselő a budgetiva alkalmával folyó hó 14-én általánosságban súlyos vádakat emelt a közm. és közlekedésügyi ministerium közegyei ellen. A szegedi m. kir. folyamernökök nyilt levélben szólítják föl a kártársakat, hogy Rohonczy vádjával szemben járjanak el egyöntetűen. E végből indítványozzák, hogy az összes kártársak az ellenük emelt gyanúsításokat, mint rágalmat, a hirlapok útján tesztületleg nyilatkozzanak alapjában utasítsák vissza és Rohonczyt lovagiaságra való hivatkozással erkölcsileg kényszerítsék, hogy általánosságban elmondott vádjait vonja vissza, és legszigorubb vizsgálat megtarthatása végett mindazon vizsgálást, melyre vádjait basirozta, egyenkint és részletesen az illetékes helyen mielőbb feljeltesse. Egyuttal helyeznek hálaíratot a közlekedési ministerhez, ki oly férfiasan sikra szállt hivatalnokaiért s kérjük föl, hogy az emelt vádakat legnagyobb szigorral megvizsgáltsa, a talált eredményeket nyilvánosságra hozza, s a netalan felderítendő vétket a lehető legszigorubb megbüntesse.

*** Eladó baromfi tojások.** Az állatkert fajokban gazdag baromfi udvara első rangú angol és francia helyekről vásárolt kitűnő tenyész példányokkal lett felrészítve és kiegészítve, sőt egészen új fajok is szerzettek be. Megrendeléseket tojásokra már elfogad az igazgatóság és kívánatra bárhova küld árjegyzéket.

*** A „Harmonia”** társulat kiadásában megjelent Schauer Ferenccz nagy tetszésben részesült „Atala” című dalművéből a „Tündér Keringő” kapható minden könyv- és zeneműkereskedésben. Ára 1 frt.

*** A „Magyarországi Hirlapirók** **Nyugdíjintézete”** az 1881-ik év társadalmi alkotásai közt a legkiválóbb helyek egyikét foglalja el. Julius elejével alakult meg ez intézet s már is negyvenegy forintnál nagyobb az alapítóke, melyre szert tett. Ez összegből körülbelül tizenháromezer forintot a tagok saját befizetése, törzsbetételei és kötelezvényei képviselnek, huszonháromezer forintot, részint készpénzben, részint kötelezvényekben a jótékony szep adozott az intézetnek. E tőkével azonban a kitűzött czél még nincs elérve, sőt még alig van megközelítve. A bécsi sajtó nyugdíjintézeteinek, a Concordiának, nyugdíjalapja (alig hét évi fennállása után) több mint nyolczszáz ezer forint s ha a magyar sajtó igazán gondoskodni kíván jövőjéről, neki is el kell jutnia oda, hogy ez alap tőkét száz-ezeresek szerint számíthassa. Van is kilátás reá, hogy ez intézet ügye nagy lendületet vesz. Remélni lehet, hogy az országgyűlés állandó országos segélyben fogja részesíteni, s hogy a főváros is fölveszi azon intézetek sorába, melyeket évenként hathatós anyagi s erkölcsi támogatásban részesít. Ez azonban még mind nem elég.

A hirlapirodalom, mely Magyarország minden közügyét, a legtávolabb vidékét ép úgy, mint a legjelentősb központok érdekét, mindig önzellenül fölkarolta és támogatta; mely nemzeti czélokra humanizmus intézményekre és a szükségben szenvedők megsegélésére csak az utóbbi huszonöt év alatt több milliót gyűjtött, (elég a magyar tudományos akadémiára 1860-ban, az alföldi károsultaknak 1863-ban, az 1848-49-ki honvédeknek 1867-ben, a honvéd menedékházra 1869-ben, a miskolci, budapesti, szegedi, alföldi stb. árvizkárosultaknak e hetvenes évek folyamán eszközölt gyűjtésekre utalni,) a hirlapirodalom megérdemli, hogy ez alapjáról, melynek érdekében kéréleg fordul a közönséghez, az ország minden pontján megemlékezzenek.

Vidéki pénzintézeteink, közkereseti társaságaink, melyek létesítése sok helyt egyenesen a sajtó közreműködésének köszönhető, egyesületeink, melyek a sajtó önzellen támogatását oly sok év hosszú során keresztül tapasztalhatták, nemesen hálálhatják meg azt, ha adományokkal, az év végén felosztásra kerülő nyeresényükből, az ifju intézetet, melynek pénzét a budapesti Első pesti hazai takarékpénztár kezeli (az adományok is ide küldendők), fölkeresik s jótékonytágot gyakorolván, egyuttal a hazai sajtó jövőjét is biztosítani segíti.

*** Embertelenség.** A „Kikindai Közlöny” írja: Folyó hó 18-án déli 12 órákor, két polgár és egy asszony közt a távirada utcában verekedés támadt; a helyszínen megjelent két városi rendőr, a veszekedőket szétválasztva, a városházához akarta kísérni, ezek menni vonakodtak; mire az egyik rendőr, Vitomirov Péra, a vonakodó Danko Victoriát jól nyakon teremtette, ezt látva Danko Victoria testvére, a jelen volt 15 éves Danko János, nővére védelmére kelt, s egyik rendőrt a keze ügyébe akadt czittherával megütötte. A rendőrök egyike, Vitomirov erre nekiesett a gyenge suhancznak, azt földhöz vágta, onnan hajánál fogva felranciazta, midőn a fiu e bánásmód ellen felszóllalt, a vitez rendőrnek se kelle több, ujra földretrietette a fut, s össze vissza rugdosta, úgy hogy a fiu félhalva a földön maradt. A rendőr a félholt fut a földről felemelni, s maga vinni nem bírván, a másik rendőr, Franczuzski Laza, a bekisérendőket szabadon bocsajta neki esett az aldozatnak egy erős meggyfa bottal futóven ütötte, az ekként össze tört és vérről borított fut bevitték közös erővel a városházához, s ott elcsukták. A fiu a szenvedett sérülések folytán 19. meghalt, s a két hős rendőr a kir. tszék erélyes vizsgáló biraja Kapusztjak Pál megkeresésére elfogott.

*** Háromszor felakasztották.** A balochowi kerület Lwowska nevu községében még október havában az uradalmi birkaólak egyikében felakasztotta magát egy vén iszákos paraszt. Az öngyilkost hamar észrevették, s a juhászat felügyelője, német ember több tanu jelenlétében, a kötetlet elvágva, levette a még meleg testét, azon hitben, hogy talán még élet van benne. A falu biráját értesítették az esetről, ki öröklet allított az öngyilkos mellé és a szomszéd faluban tartózkodó kerületi főnöktől küldött. Az utóbbi írásban azonnal elrendelte, hogy a parasztot haladéktalanul ismét akasszák fel, mert csak neki van joga azt levetetni; ő maga mindjárt jön egy irnokkal és egy sebészszel, s az öngyilkost eredeti helyzetében kívánja látni. A világos butaság dacára e rendeletet végre kellett hajtani. A főnök és társai azonban három órai várakozás után sem érkezvén meg, mindenki lenyugodott, mert közel volt az éjfélt. De nemskára mégis megjöttek a főnök, az irnok és a sebész, s kihallgatás czéljából fölvertek mindenkit ágyából, aki a halottat ismerte; a kihallgatás azonban nem volt könnyű dolog, mert a három ur részeg volt, s különösen a főnök annyira, hogy agyba kellett fektetni. Az irnok és a sebész azután hivatalból véglegesen levágták az öngyilkost a kötetléről, s azután elmentek. Azonközben az istállóban maradt a halott három egész napig, míg végre egy második hivatalnok került elő, s ez elrendelte, hogy a parasztot harmadszor is akasszák fel, nehogy a patkényok megegyék. A hivatalnok egyszersmind jelentette, hogy nemskára megjön a vizsgálóbíró, s addig a hullát el ne tomassék, mert az látni akarja. Az öngyilkos azonban ott lögött még két álló héten át, s csak ekkor érkezett meg az engedély, hogy eltemethetik — a már teljesen rothadásba ment hullát. Most aztán per folyik, de nem ám a részeg főnök és a hanyag hivatalnok ellenében, hanem az istálló tulajdonosa és az öngyilkos rokonai között a felelt, hogy ki fizesse meg a hulla elrendelt őrzésének költségeit. Ezek már igazán muszka állapotok.

Közgazdaság.

Felhívás Magyarország t. gazdaközönségéhez.

A gazdasági gépek és segédesszközök gyártásánál oly rohamosan váltják fel egymást a javítások és újabb találmányok, hogy a gazdaközönség alig ér rá ezen mozgalmat figyelemmel kísérni, annál kevésbé azt tanulmányozni; pedig azoknak minősége nagy befolyással van a termények minőségére és mennyiségére, nemkülönben ezeknek olcsóbb előállítása által a gazdaságok jövedelmességére is. Ehez járul még azon körülmény is, hogy a gazdák közül némelyek a gépek olcsóságára — a mi különben a mi szomorú viszonyaink között nem csoda — fektetik a főszűlyt; nemely gépgyáros a mai nagy verseny mellett, hogy a gazdák fentebb kívánalmának lehetőleg megfelelhessen, a gépek előállításánál nem annyira a szilárdságra, mint inkább azoknak tetszetős kiállítására van tekintettel, és minthogy a verők a jó és a selejtes anyagból készült új gépek közötti különbséget rendszerint fel nem ismerhetik, nem ritkán olcsó pénzen ugyan, de rossz gépek jutnak birtokába.

Az e miatt gyakran felmerült panaszok eredménytelenül hangzanak el a türelmes pusztákon. Tudom, hogy az illető gyárosok a világtárlatokon én más versenyeken gépeikkel részt szoktak venni, hol azok érmekek és dicserő oklevelekkel tüntetettek ki.

Távol legyen tőlem ezen tekintélyes bíróságoknak akár jóhiszeműségében, akár szakértelmében kértelkedni, de tapasztalásból tudom, hogy néha a dicseretekkel elhalmozott és érmekekkel feldiszegett gépek sem feleltek meg hozzájuk kötött várakozásainknak, különösen különböző helyi és egyéni viszonyainknak.

Egy magában minden közpesszerű gép is kielégítő eredménnyel látszik működni és a gazda éveken át lehet azon hiedelemben, hogy jó gépe van, ha annak munkaeredményét nem hasonlítja össze más jobb gépek munkaképességével, de minthogy ez az egyes gazdára nézve igen sok költséggel, és gyakran az adott körülmények és viszonyoknál fogva sok nehézséggel is jár, más országokban állami erőök és társaságok által kísérelti állomások létesítettek, hogy a gazdaközönség a gépeknek munkaképessége és tartóssága, tehát valódi értéke iránt magát tájékoztassa, és nálunk, ezen kiválóan agricol országban, a hol gazdaközönségünk az

átmeneti viszonyok nehézségével küzd, ilyen kísérleti állomás csak névleg létezik, pedig mi annak hiányában csak mintegy sötétben tapogatózunk — ki számíthatatlan kárunkra.

Ugy hiszem tehát, hogy nem fogok haszontalan munkát végezni, ha oda töreksem, hogy hazai gazdaságunkat a jelenleg létező, valamint az ezután tökéletesítendő és újonnan feltalálható gazdasági gépek és segédesszközök valódi munkaképességére és minőségére nézve lehetőleg tájékozottabbak legyünk. Nehogy pedig némely gyárosok értesítéseinek nyomán a gazdaságunkat esetleg magam is tévedésbe ejtsem, szándékozom magamnak a rendelkezésünkre álló gépek tárgyában, kizárólag gazdasági szempontokból a mi viszonyainkhoz mérten, folytatott összehasonlító kísérletek alapján személyes meggyőződést szerezni oly célból, hogy az illető gépeknek valódi munkaképességét jól is állhassak.

Hogy ezen feladatnak lelkiismeretesen meg is felelhessék, elhatároztam Tarnóczy Gusztáv czég alatt Budapesten egy gazdasági géparcsműhelyt létesíteni, mely a helyben és a különböző jellegű vidékeken létező kísérleti telepekkel leendő összeköttetésben, a hol is a gépek pontos összehasonlító kísérleteknek alávettem, az elért eredmények pedig gazdátársaimmal a csarnok árjegyzékében és a szaklapokban közöltetni fogom.

Ezen csarnokomban a gépek nem az iparosoknak kalmár szempontjából és nem is kizárólag a csarnoknak üzleti érdekei szerint fogom elárulítani, mert érzékkel bírván gazdátársaim érdekei iránt, a gépek csak gazdasági hasznavehetőségük arányában fogom felbecsülni és árulítani.

Kizárom csarnokomból mindazon gépeket, melyek észszerűtlen szerkezet, sejtjes anyag, vagy bármely más okból nem felelnek megrendeltesüknek.

Figyelemmel akarok lenni különösen arra, hogy a vevők kellően tájékozva legyenek arra nézve, ami különleges helyi és személyes viszonyaink megfelel, mert létezik sok oly gép, melynek hasznavehetősége bizonyos körülmények között ugyan nem tagadható, de az a mi sajátos hazai vagy egyes vidéki és személyes viszonyainknak meg nem felel; a mi aztán a honi vevőre nézve végeredményben egy jelentőségű.

En a főtiszt nem az általános alacsony árakra, de a gépeknek lehető tökéletes voltára fogom fektetni, mert saját tapasztalásomból tudom, hogy a gazda keresésénél inkább a pár forintot, melyet a kereskedő, versenyképességének előmozdítása céljából, az anyag rovására a gyárosnál leszerített, mert a sejtjes anyagból nem elég gondalal ellátott gép nem ritkán a segítségesebb munkának közepette elomlik, illetőleg hasznavehetlenné válik.

Ugyanis minden gép fél áron is elkészíthető, természetesen sejtjes anyagból; és ha a kereskedő a gazdaságunk nevében úgy kívánja, a gyáros azt végre úgy is elő tudja állítani: és ha nem különösen szolid gondolkodású, azzal sem gondol, ha a gép csupán egy évig tart, mert hiszen akkor új meg új megrendéseket kap, úgy mint az üveges, ki az üveg törékenységenél fogva gazdaszik. Ezen indokoknál fogva én a gépgyárosoktól csak viszonylagos olcsóságot fogok kívánni a lehetőleg legjobb anyag és a legkézzelenesebb szerkezet arányához képest.

Mert ha csak a legkedvezetesebb gépet, az ekét, tartjuk is szemünk előtt, tapasztaljuk, hogy ugyanazon talajon, ugyanazon munkaszerővel egy nap alatt 100-300 négyzetöllel többet és jobban is számlálni jobb ekével, mint egy kevésbé jóval, a mi egy éven át igen

nagy különbséget tesz a gazdaság összes tisztá eredményére nézve. Igaz ugyan, hogy gazdátársaim általában erre eddig nem nagy súlyt fektettek. — Reményem azonban, hogy csak azért, mivel ezen eredménykülönbséget csupán oly pontos összehasonlító kísérletekből tűnik ki, a milyet tenni egyes gazdára nézve sok nehézséggel jár. Természetes, hogy ezen gazdasági különbséget a gépek complicitatiójának arányában fozzódik. A rozg gép olyan, mint a házitolvaj, a ki észrevétel nélkül lopja meg gazdáját.

Tudom, hogy a feladat, melyre vállalkoztam, nem csökély, tudom azt is, hogy a kitűzött célt csak fokozatosan közelíthetem meg, és azt csak kitarító következtetés törekvéssel érhetem el; de én a nehézségek által nem szoktam magamat visszatartatni.

Ezen vállalatomat tisztelt gazdátársaim szíves pártfogásába ajánlom és reményem, hogy a kezdet nehézségeivel való küzdelemben szíves tanácsaikkal és megrendeléseikkel fognak támogatni.

Irodám 1882. február 1-én nyílik meg a váci köruton 49. sz. alatt. Csarnokom csak május 10-én lesz ugyanott megnyitható, addig raktáram ideiglenes helyiségben leendő.

Bármely, a gazdasági gépek körébe vágó megrendelést szívesen és pontosan teljesítek.

Budapest, 1881. december 30-án.

Tarnóczy Gusztáv.

Közigazgatási bizottság.

Torontálmezei közigazgatási bizottságának 1882-ik évi január 12-én tartott rendes havi ülésének tárgysorozata.

I. Adóügyek.

(Folytatás.)

Királyi adófelügyelő előterjeszti Szeferkin községnek behajthatlaná vált adóhátralékáról szóló kimutatást bemutatja. — 29 frt 10 kr. leiratik, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Nagy-Szent-Miklós község adóhátralékának törlése tárgyában. — 200 frt 91 kr. leiratik, az iratok az adófelügyelőnek kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Német-Csanád község adóhátralékának törlése tárgyában. — 23 frt 31¹/₂ kr. leiratik, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Murgits Próka orlováthi lakosnak évi 5 frtnyi hadmentességi adóhátralékának törlése tárgyában. — 10 frt leiratik, az iratok kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Klein Albert nagy-beckereki lakos adóhátralékának törlése tárgyában. — 8 frt 12 kr. leiratik, az iratok kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Bresztovác község adóhátralékának leírása tárgyában. — 31 frt 91 kr. keresetadó, 12 frt 60 kr. védadó, és 8 frt 64 kr. ált. jövedelmi pótdó leiratik, az iratok kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Szrdanov Andria nagy-beckereki lakos adóhátralékának törlése tárgyában. — 24 frt 01 kr. leiratik, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Argyelán Nikola pézskai lakos adóhátralékának törlése tárgyában. — 35 frt 59 kr. leiratik, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Ugyanannak előterjesztése Szalmár István ó-bessenyi lakos hadmentességi díj ellen beadott fellebbezése tárgyában. — Elutasították.

Ugyanannak előterjesztése Szmederevác György nagy-beckereki lakos hason ügybeni fellebbezése tárgyában. — 10 frt leiratik.

Ugyanannak özv. Keller Katalin nagy-beckereki lakos hason ügybeni előterjesztése. — 12 frt leiratik.

Ugyanannak előterjesztése Grosz Miklós nagy-kikindai lakos hadmentességi díjának 20 frtról 10 frtra leendő leszállítása tárgyában. — Elutasították.

Ugyanannak előterjesztése Löff Simon écskai lakos hadmentességi díjának törlése tárgyában. — 12 frt töröltetik.

Ugyanannak előterjesztése Nikolits Demeter és Berkov Koszta tomaseváci lakosok hasonügybeni fellebbezése tárgyában. — Nikolits Demeter elutasították, Berkov Mihály hadmentességi díja 5 frtről 3 frtra leszállították.

Ugyanannak előterjesztése Tomin Milos szerb-czernyai lakos által befizetett hadmentességi díj egyrészének visszatartványozása iránt. — Elutasították.

Ugyanannak előterjesztése Novák Gligor román-écskai lakos hadmentességi díjának leírása tárgyában. — 3 frt leiratik.

Ugyanannak előterjesztése Homor Pál magyar-ittebebi lakos hadmentességi díjának leszállítása iránt. — Elutasították.

Ugyanannak előterjesztése Milivoj Stefan és Radoszav Axent partosi lakos hadmentességi díjának leírása tárgyában. — Egyenként 10 frt leiratik.

Ugyanannak előterjesztése Delfel Károly jánosföldi lakos hadmentességi díjának leírása iránt. — 6 frt leiratik.

Ugyanaz bemutatja a Pollák Hermann nagy-beckereki lakosnak kiadott 4047. 1346. hgy. sz. végzésről készített ívet. — Tudomásul szolgál, levéltárba teendő.

Királyi adófelügyelő előterjeszti Milutin Todor, Kitarics Vikentie, Urszu Toma és Urszu Juon kis-töraki lakosok fizetési halasztás iránti kérvényüket. — 1882. évi augusztus 1-ig halasztás engedélyeztetik.

Farka Fülöp nagy-szent-miklói lakos hasonügye. — 1882. évi augusztus 1-ig halasztás engedélyeztetik.

Királyi adófelügyelő előterjeszti Kornya Péter volt szent-jánosai pénzeszedőnek adó visszatérítés iránti kérvényét. — Elutasították.

Ugyanaz előterjeszti özv. Kohn Katalin uzdini lakosnak kérvényét adóleszállítás iránt. — Kir. adófelügyelőnek további eljárás végett kiadatik.

A nagyméltóságú pénzügyminisiteriumnak leirata Nagy-Szent-Miklós községnek dologi végrehajtás beszün-tetése és fizetési halasztás iránti kérvénye tárgyában. — Királyi adófelügyelőnek további eljárás végett kiadatik.

Belstadt Károly nagy-beckereki lakosnak panasza a töle követelt 26 frtnyi adóhátralék tárgyában. — Kir. adófelügyelőnek saját hatáskörében intézkedés végett kiadatik.

Szrdanov Rada és Belstadt Károly nagy-beckereki lakosok hasonügye. — Kir. adófelügyelőnek kiadatik. Naumovics Velyko nagy-beckereki lakos hasonügye. — Mint fent.

Poroszky Béla megyei főügyész bemutatja a dologi végrehajtásokról szóló kimutatást. — Tudomásul vétetvén, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Királyi adófelügyelő előadja Szaravolla község 1881. évi szárazság okozta károkról vonatkozó munkálatait. — A nméltóságú pénzügyminisiteriumhoz pártolólag ferjesztetik.

Királyi adófelügyelő előadja Rohonczy Gedeon, Rohonczy-Lónyai Flóra és báró Horváthné Rohonczy Ilka török-beesei földbirtokosok felebbezését a közig. bizottságnak 1881. évi 642.143. sz. határozata ellen. — Az iratok a nagyméltóságú pénzügyminisiteriumhoz ferjesztetnek.

A nagyméltóságú pénzügyminisiteriumnak leirata Ném.-Módos község 4501 frt 98¹/₂ krnyi földadó és jár. leírása tárgyában. — Tudomásul vétetik, az iratok a kir. adófelügyelőnek kiadtnak.

Királyi adófelügyelő előadja Partos községnek 1881. évi árvíz káráról szóló munkálatait. — A nmélt. pénzügyminisiteriumnak pártolólag ferjesztetik.

Jenovai Imre szerb-ittebebi lakos kérvénye mult évi III. osztályu kereseti adójának törlése iránt. — Királyi adófelügyelőnek kiadatik.

Királyi adófelügyelőnek 1881. évi deczemberhavi jelentése. — Tudomásul vétetik.

II. Közoktatási ügyek.

Királyi adófelügyelőnek előterjesztése Hansluden Miklós irándai községi iskolai tanítóknak állomásában leendő véglegesítése tárgyában. — Véglegesítették.

III. Közmunka és közlekedési ügyek.

Királyi főmérnök bemutatja Horváth-Neuzina község kérvényét a Berzava töltés balpartján a Csacsokovics-féle birtokon levő belvizek lecsapolása végett letett vascső feletti faáterez elkészítése iránt. — Főispán úr ó méltósága megkerestvén határozatik, hogy a korm. bizott. kinst. v. társulatot a lerakott alapcsőnek meghozzabbitsára esetleg a viznek levezetése céljából létesített átvágás áthidalására utasítsa.

Ugyanaz betereszti Ernsossal Ferencz köbékúzi lakossal és gőzkazán tulajdonossal felvett jegyzőkönyvet gőzkazánjának szabályellenesen történt használata tárgyában. — Az iratok az illetékes török-kanisjai járásbíróshoz átréteknak.

Ugyanaz betereszti Bánát-Ujfalva község felfolyomód-ványát a panosova-verszeti államut árkában termő fünek nevezett község javára törött értékesítésének eltiltása tárgyában mult évi szeptember 24-én 1880. bft. sz. a k. járásbírósi végzés ellen. — Elutasították.

Nagyméltóságú közmunka és közleked. minisiteriumnak leirata, a zentai tiszai hidnak szakértőleg történi megvizsgálása tárgyában. — A minisiteri leirat a megye alispánjával másolatban közölendő.

Ugyanannak leirata a megye területén átvonuló szeged-panosvai államut egy részének törkövel leendő fenntartása iránt. — Tudomásul szolgál.

II. Árvaügyek.

Megeyi árvászeknek jelentése Valjan Markó szent-mihályi lakosnak a megyei főügyész elleni panasza tárgyában. — Panaszos elutasították s a megyei főügyész felhivatik, hogy a féle panaszok kikérülhetése céljából jövő ily végrehajtási árverések alkalmával saját nevébeni eljárástól tartózkodva, szükség esetén mindenkor a megbízó árvászek és részbeni felhatalmazását kérelmezze.

A nagyméltóságú belügyminisiteriumnak körrendelete a gyámok és gondnokok által a kiskorúak és gondnokoltak részére kötött jogügyleteknak az árvászek általi megbíratlása tárgyában. — Ezen körrendelet a megyei és nagy-beckerek városi árvászeknek szoros mihezartás végett másolatban kiadandó.

V. Posta és távirtdai ügyek.

A kir. távirtdai állomásfőnök előterjeszti a csemeji szolgabírónak m. évi deczember 26-án 3936. sz. a. kelt jelentését a csemeji határban történt postarablas és a postakocsinak lett meggyilkolása iránt. — A temesvári kir. postaigazgatóság a szükséges biztonági intézkedések megtételére megkeresendő.

Ugyanannak mult évi deczember havi jelentése. — Tudomásul vétetik.

(Vége következik.)

H I R D E T É S E K.

10175. számhoz k. i. 1881.

Hirdetmény.

(8—22)

A kereseti adó III. osztályába tartozó adókötelesek, nevezetesen ügyvédek, orvosok, kereskedők, gyártulajdonosok, korcsmárosok s mindazon iparosok, kik iparukat segédekkel üzik, továbbá mindazok, kik a kereseti adó IV. osztályába esnek és fix fizetéssel bírnak, végre a tökékekamát és járadék adó valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek ezennel felhivatnak, miszerint a jelen hirdetmény keltétől számítandó 14 nap alatt, vallomási íveik kitöltése céljából, az e városi al-számvevősnégnél annál bizonyosabban megjelenni el ne mulasszák, mert ellenkező esetben ezen határidő eltelté után a törvény értelmében eljárás fog követetni.

Kelt Nagy-Beckereken, 1882. évi január hó 18-án.

Kulifay Lajos, polgármester.

655. sz. k. i. 1882.

Hirdetmény.

(16—21)

Alfölrött hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Nagy-Beckerek városának 1882. évi költségvetési előirányzata az 1871. évi XVIII. t. cz. 115. §-a értelmében f. évi január 25-től kezdve 15 napon át a város összes lakoságának betekínthetése végett a városi főszámvevői hivatalnál nyitva tartatik.

Kelt Nagy-Beckereken, 1882. évi január hó 25-én.

Kulifay Lajos, polgármester.

144. szám k. i. 1882.

Hirdetmény.

(9—32)

Alfölrött szolgabírósg által ezennel közhírré tétetik, miszerint Kasztory János hatóságilag engedélyezett helybeli zálogügyletet, folyó évi január hó 10-én ide benyújtott beadványa szerint végleg beszünteti ez folyó évi ápril hó 11-ével teljesen fel is osztatja.

Mely oknál fogva zálogtárgyakat többé sem el nem fogad, sem az elzálogosítottakra határidő hosszabbítást nem eszközöl.

Mi is a közönség tudomása és tájékozása végett meghirdetni rendeltetik.

Kelt n.-kikindai járás szolgabírósnál 1882. január hó 11-én.

Krsztonosits Jenő, szolgabíró.

244. sz. k. i. 1882.

Pályázat.

(17—31)

Az üresedésben levő újvári kör-szülésznői, 60 frt évi fizetés és a községi képviselőség által megállapított díjjalazással egybekötött állomás betöltése végett a pályázat ezennel kiiratik.

Pályázni szándékozók felhivatnak, miszerint szabályszerűen felszerelt folyamodványait f. é. február 26-ig mint a választás előnapjáig ezen szolgabírósnak betereszessék.

Csenyén, 1882. év január 23-án.

Dellimanich Jenő, szolgabíró.

3994. sz. k. i. 1881.

Pályázat.

(6—32)

A lemondás folytán üresedésbe jött magyar- és szerb-ittebebi körorvosi állomásnak választás útján leendő betöltésére ezennel pályázat nyitattik, s választási határnapul 1882. évi február hó 16. napjának d. e. 10 órája Szerb-Ittebe községében, mint a körorvosi székelyen a helység házánál kitűzetik.

Ezen állomással a szövetkezett községek részéről 500 frt évi fizetés, továbbá minden nappali 50 kr. és éjjeli látogatásért 1 frt külön díjazás van egybekötve. — Fizetni képtelen szegények ingyen látogatandók.

Felhivatnak tehát az ezen állomás elnyeréséért pályázni óhajtok, hogy az 1876. évi XIV. törv. cz. 43. és 143. §§-inak értelmében kellőleg felszerelt pályázati folyamodványait a választást megelőző napig az alfölrött szolgabírósnál benyujtsák.

Kelt Pardányban, 1881. deczember hó 28-án.

Torontálmezei párdányi szolgabírói hivatala.

Legelő bérbeadás.

Gróf Karácsonyi Guidó ó nagyméltósága Beodrán gazdasági irodájában február hó 12-én d. e. 9 órakor a

Voluteji	46 holdra,
Golity I.	100 "
Golity II.	100 "
Kis-Arats	30 "
Budzsák	45 "
Bikácsón	50 "

árverés fog tartatni. — Bővebb értesítést nyerhetni

(7—32)

a gazdasági irodában.

Eladás, esetleg bérbeadás.

A torontálmezei takaré- és hitelbank tulajdonát képező, Titelen, a Tisza jobb partján fekvő, kitűnő anyagból épült s zindelylyel fedeti, a titeli 570. számú telek-jegyzőkönyvben felvett 481. összeírású számú ház és 930 □ öl beltelekből álló ingatlanág kedvező feltételek mellett szabad kézhől- vagy bérbeadó.

A jelzett „Ponton-Stadel” elnevezés alatt ismeretes legjobb karban lévő épület 34 öl hosszú 16 öl széles és 3¹/₄ öl magassága, 1882. évi január végig kőszén rakartul szolgál és kiterjedésénél meg kedvező fekvésénél (közvetlenül a titeli hid mellett a Tisza mentén) fogva leginkább termény-, mész- vagy szénkereskedők raktárának alkalmas.

Ajánlatokat elfogad és bővebb felvilágosítást nyujt a Nagy-Beckereken székelő

Torontálmezei takaré- és hitelbank.

(10—32)

Bérbeadás.

Horváth-Neuzina és Kis-Létzen, jó kuttal ellátott 283, 200, 120, 100, 91, 83 hold és kisebb nagyságu első rendű legelő és kaszáló 1882. évi márczius hó 1-től igen előnyös fizetés feltételek mellett bérbe adtnak. Bővebbet Bleier J. kereskedő urnál Szerb-Neuzinán, valamint a kis-létzyi pusztán.

(15—21)

Csačkovic M.

Fogfájás akármilyenemű, még akkor is, mikor a fogak odvasok vagy romlottak, azonnal megszünik a világhírű indiai kivonat használata folytán, miert is ezen gyógyszer minden háztartásban készletben kellene tartani. Valódi minőségben kapható kis palaczkkal 35 és 70 krért Nagy-Beckereken: Mencer Lipót gyógyszerárában. (190—107)

Felölös kerkesztő: Hegedüs Miklós.

Nyomott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beckereken.